

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.
Números atrassats: 10 céntims

Rambla del Mitj, 20, botiga.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.
Cuba y Puerto-Rico 2.—Estranger, 2'50.

HÉROES DE LA PATRIA

¡Un contra deu!... ¡Y contra cent, mentres ne quedi un!

LO DE CUBA

IBADA desde aquí la guerra de Cuba ofereix colors negres, que omplan de tristesa 'l cor.

Se deya que 'ls insurrectes eran quatre gats, y que no fora possible que adquirís gran increment la seva intenció de desesperada: que no tenian elements: que 'l país els reixava: y que bastaria l' envió ràpid de

alguns reforços y la presencia del general Martínez Campos, perque tota la saragata dels mambisios sigüés joch de pocas taulas.

Van enviarse reforços ab premura, va anar a Cuba l' home dels grans prestis y ja ho estém veient: la guerra va adquirint proporcions considerables que exigiran nous y grans sacrificis; y 'l terme de la mateixa avuy no 's veu, ni s' endavina.

No per aixó hem de desanimarnos; pero la veritat s' ha de dir tal com es. Som al ball y hem de ballar... y ballém com sempre ab la mes lletja. Ja hi estém acostumat.

***

Mentres s' ha estat esperant que passés l' época de las plujas, la menos propicia pera emprendre grans campanyas, hém tingut ocasió de veure un contrast altament significatiu. Ab las plujas ha aumentat lo número y l' atreviment dels insurrectes, al mateix temps que s' imposava la inacció y un punt d' espera a las foras leals.

Y cosa rara! Los insurrectes que en conjunt no passan de 16,000, segons las noticias mes fidedignas, prenen l' ofensiva a forsa de sorpresas y emboscadas contra las tropas que en conjunt escedeixen de 50,000 homes. De manera qu' en conjunt tenim a Cuba mes de tres soldats per cada insurrecte; y no obstant, en detall, a cada acció, a cada sorpresa, 'ls insurrectes se presentan a atacar en número de 7 a 10 per cada soldat.

***

En masses considerables, que tan aviat se renneixen com s' escampan, a favor de un país escabrós y emboscat, compareixen inopinadament davant dels punts destacats, intimant la rendició a las escasas foras que 'ls guarneixen. Allá han sigut colocadas per defensar l' honor de la bandera, y salvaguardar las propietats amenassadas. Y plens d' ardiment los nostres soldats se batien, un contra deu, un contra vint, si es precis, sense medir las conseqüencias.

Lo foch dels rifles enemichs y las flames del incendi 'ls envoltan per tots cantons, y lluny de arredrarse s' aguantan venent caras las sevas vidas. Algunas vegadas logran resistir l' empenta formidable y posar en fuga al enemich: aixís vá ferho 'l sargento Girbau. En otras ocasions obrintse pas per entre las foras que 'ls hostigan, emprenen una honrosa retirada. No hi ha mes que un ó dos exemples de rendició efectuada sense apurar tots los recursos de la defensa.

¿Qui no admira a aquests valents, soldats bisonys los mes d' ells, que ab tals actes de valor fan lo seu aprenentatge d' heroes?

Carn de matret, obeheixen las ordres que se 'ls donan, sense discutirilas.—Aquí t' estarás: aquí t' sostindrás a tota cosa!—la mana 'l seu superior, y allá s' están y allá se sostenen mal tingan de trinjarlos, sense l' estimul de la recompensa, ni l' esperança de l' ascens. Per ben pagats y satisfets se donarán si a la fi poden tornar a casa seva plé 'l cos de feridas mal cicatrizadas y plena la cartera de abonarés inconvertibles.

Aixís es la nostra rassa: com mes aspra y desagradada es la patria, tant mes se la estima.

***

La marxa de 'n Martínez Campos desde Manzanillo a Bayamo ha donat lloch a una acció seria la mes important de la guerra actual que per un moment vá conmourre als esperits impresionables donant peu a que 's fessin los mes funestos auguris.

Se suposava que 'l general s' havia deixat sorprendre. Lo fet es que la seva columna composta a penas de 1,000 homes vá veures hostilisada, en camp ras, per 7,000 insurrectes ventatjosament colocats en bonas posicions. Altra vegada 7 contra 1. Tals son las condicions especials de la guerra de guerrillas, en la qual los insurrectes suman y multiplicitan, mentres las foras leals forosament han de restar y dividir.

Si las tropas haguessen pogut efectuar una rapidíssima concentració, allá s' acabava 'l moviment insurreccional; pero en aquest cas ja 'ls insurrectes no las haurian atacadas, preferint llansarse sobre 'ls punts que haguessen quedat desguarnits ó desamparats. No pot dirse que 'ls insurrectes manan; pero si qu' ells trian lo siti que creuen mes convenient pera batres ab ventatja. En una paraula, avuy per avuy ells portan l' ofensiva.

En l' últim combat, lo general Martínez Campos vá

tenir de batres a la defensiva. A son costat vá caure 'l simpátich y valent Santocildes. Dos feridas tenia al cos y persistia en no retirarse del camp de batalla, fins que una tercera ferida al cap vá acabar ab la vida de aquell héroe de la patria.

Lo general Martínez Campos tingué de batres cos a cos, com en los dias en que anava darrera de la faixa ó de la caixa, y 's diu que al rebre l' embestida del enemich se veje obligat a formar lo quadro retraxasantlo y causantli pérduas considerables.

Discuteixi qui vulga si 'l general en jefe de un exercit que assumeix tan graves responsabilitats y té al seu càrrech lo deber de vetllar per tantas vidas, deu ó no deu acometre certa classe de aventuras: ell explicará al seu dia, 'ls movils de una operació arriscadíssima, ahont los nostres soldats acreditaren lo seu valor una vegada més; operació terminada felisment ab l' arribada de la columna a Bayamo, qu' era, segons sembla l' objectiu del genera; pero que ab molta facilitat hauria pogut convertirse en un terrible descalabro.

Gran cosa es per un militar lo desprece de la vida, 'l valor personal y la bravura. Pero millor será sempre qu' en tot general en jefe domini 'l cap sobre 'l cor. Batres y morir ja ho saben fer los sargentos y 'ls individuos dels destacaments... y no son generals en jefe.

P. K.

os barcos espanyols que han visitat lo port de Cherburg han sigut objecte, per part dels francesos, dels mes extraordinaris obsequis.

Grans aclamacions, luncs suculents, y sobre tot Marseleses a tot pasto.

Avuy els nostres marinos s' han de limitar a escoltarla:

¿quin será 'l dia ditxós que la cantarán?

Tots los partits monárquichs sembla haverse donat la consigna: «Mentres a Cuba hi haja guerra, no es patriótic hostilisar al govern.»

La mateixa *muletilla* surt de tots los llabis monárquichs. Lo dihen los conservadors, los fusionistas la repeteixen y hasta en Silvela la sussurra.

Ja sabem donchs, qui son los que s' aprofitan de la guerra de Cuba: los mateixos que tenen lo deber d' acabarla.

La nació, en cambi, ha de sufrir resignada, las conseqüencias de aquesta situació estrafalaria.

Donant la seva sanch per apagar l' incendi de Cuba. Y entregant los seus caudals per engreixar als monstruos de la política de la restauració.

Mentres a Cuba hi haja guerra, no es patriótic hostilisar al govern; en cambi deu ser molt patriótic reventar al país.»

Lo nou cabecilla Suárez, es un dels que van firmar lo conveni del Zanjón, havent ocupat sempre desde aquella fetxa destinos oficials en la isla de Cuba.

Aquesta classe de insurrectes pertanyen a la categoria dels llaminers. Han tastat la confitura que s' hi dona, y, naturalment, volen repetir.

La indemnissació que 'l nostre govern satisfará als Estats Units en pago de la reclamació Mora, ascendeix a un milió y mitj de duros.

Y en que s' empleará una suma tan considerable? Inclinará a aquell país a vigilar perque no se 'ns hostalisi ó s' invertirá en comprar armas y municions pels insurrectes?

No está aixó últim tan fora de la realitat. Y además la nostra diplomacia es tan desgraciada, que fins quan tracta de senyarse, 's tren los ulls.

Aixís que s' acabi l' época de las plujas, lo govern pensa enviar a Cuba fins a 100,000 homes de totas armas.

Ab aixó tindrem que al acabarse a Cuba, l' época de las plujas comensará a Espanya.

Aquí las plujas cauran ab gran abundancia dels ulls de las pobres mares!

En Romero Robledo ja ha donat la gran clatellada a la magistratura.

Digui la lley lo que vulga, respecte a la inamovilitat judicial, D. Paco farà lo que li dongui la real gana. Si un jutje li fa nosa l' enviará a passeig. Si un

altre jutje ha molestat a algún seu amigatxo, buscantli las pessigollas, l' enviará a rodar. Si ha qui s' atreveix a desatendre las sevas recomendacions... En ti, ja ho anirém veient.

Y la nació tan tranquila!

De las quatre virtuts cardinals, se 'n han evaporat tres: la justicia, la fortaleza y la templanza.

En lo país no queda mes que la primera: la prudencia. Y la veritat es que de prudencia fins n' hi ha una mica massa.

Passém comptes.

Lo valor del transport de las tropas a Cuba, fet per la Companyia Trasatlántica fins a últims de Abril, passa de 17 milions de pessetas.

Fixém, y es molt estrar que 25,000 homes los transportats hasta la indicada fetxa ¿quant ha gastat per barba cada soldat?

Siscentas vuytanta pessetas rodonas. O sigan 136 duros. Més de lo que gasta un passatjer de cámara de primera.

Diguin los pobres soldats, si durant la travessia se 'ls ha donat tracte de passatjers de primera classe.

Y al veure com lo piadós marquès de las Cinquillas s' embutxaca 'ls milions, mentres ells exposan la vida entre 'ls horrors de una guerra despiadada, llen-sin un crit entusiasta de:—¡Viva 'l protector dels pobres!... ¡Viva 'l fundador dels Circuls obrers... ¡Viva 'l president perpétuo de la Associació dels pares de familia!...

Ja la tenim armada. En la montanya de Montserrat, a molt poca distancia de la Font dels Monjos, s' acaba de construir un hotel particular capás per un bon número de familias.

Com en aquestas cosas tot es comensar, y darrera de aquest establiment poden venirne d' altres, sembla que 'ls frares han vist aquesta intrusió ab verdadera alarma, pel compte que aixó pot tenirlos, si alguns dels que visitan aquell lloch acuden als establiments particulars, fugint de las sevas impertinencias.

Pero ¡amiguets, paciencia! Ja que 'ls frares omplan de convents el pla, just es que 'ls particulars omplin de fondas la montanya.

L' ex-gobernador de Fernando Póo Sr. Puento Basse en una conferencia que va donar en l' Ateneo de Madrid atacá ab duresa als frares del Cor de Maria, afirmant que havia fet entrega al ministre de Ultramar de tres demandas criminals contra ells.

La noticia donada per en Puento estich cert que mourá molt fort rum rum. Tres demandas suposan tres delictes... Enceném uns quants ciris: vinga llum!

CARTAS DE FORA.—Igalada.—Los republicans de aquesta ciutat han deixat perdre la patriótic costum de celebrar la professó civica en memoria dels valents que moriren en l' atac de la població, efectuat los dias 16, 17 y 18 de juliol de 1873. Los carcundas passavan lo dia fora de la ciutat, y avuy se riñen de nosaltres.—Sembla impossible tanta desidia.—Pero, per demostrar qu' encare hi ha qui 's recorda de la barbarie carlista, aquí van uns versos de una digna *igaladina*. Botxornós es pels republicans de Igalada, que una dona haja de recordarlos sos patriótics debers:

RECORT.—Vintidos anys han passat—desde aquell jorn que Igalada—vegé ab dol jay! trepitjada—pels carlins sa llibertat.—¡Prou ne guardo trist recort!—llavors jo era tendra nepa—y ja uns sers ab cor de hiena—volian darmé la mort.—Volian matá igualment—á mon germá y á ma mare (1)—pel crim de ser lo meu pare—republicá conseqüent—que ab 'l fusell a la má—formá part dels fills del poble—que ab cor generós y noble—la vida van exposá—per la ciutat defensar—combatent ab heroisme—als sicaris del carlisme—que fers per fi

(1) No ho feren perque cegats, sens dupte, per sa set de venjansa, no sapigueren trobarnos a pesar de tenirms molt aprop.

van lograr—penetrar en nostras llars—sembrant arreu la tristesa,—la destrucció, la pobresa—y las llágrimas á mars.—¡Quín horror sent lo meu cor—al recordar los ultratjes—comesos per 'quells salvatjes—que invocant á un Deu d' amor,—profanavan lo mes sant,—á indefensos sers matavan—y cremaban y robavan—ab cinisme repugnant!—Causa extranyesa y condol—veurer que, ingrata, Igualada—ha olvidat ja la jornada—del divuit de Julio,—no recordantse d' honrar—á sos héroes com solia;—als que per salvarla un dia—pródichs sa sanch van donar.—Y 'l partit republicá,—apátich, te la flaquesa—de consentir tal vilesa—lo qual poch honor li fa,—puig demostra clarament—que 'l gel de l' indiferencia—de son cor y sa conciencia—n' ha allunyat ja 'l sentiment.

Emuls dels Numantins braus—que cumplint sagrat deber—volgueren mori ans que ser—del oscurantisme esclaus,—si no adorna 'l poble ingrat—vostra tomba ab gayas flors,—ab sempre vivas y llors—com ho feya temps passat,—dormin en pan, no hi fa res,—puig qui sent y sap pensar—may, ja may podrá olvidar—á n' als mártirs del progrés.—Lo cor de tot lliberal—será sempre un monument—que guardará eternament—vostre recort immortal—y també sempre honrarán—vostre sepulcre joh valents!—coronas de pensaments—que 'ls sigles no marcirán.—**MARIA TRULLS ALGUÉ.**

* * Caillar—Va venir un ensotanat jove y bon mosso á moralisarnos, y ab la seva mónica acabá per treure del poble tot lo que volia. De gent que avants no s' acostavan á la iglesia, y que després anavan á missa, no 'n vulguin mes. Vaja, estava vist: lo non rector tenia molt gauxo. Ell va lograr que 's fes una subscripció per comprar una imatge del Sagrat Cor de Jesús; ell, en fi va conseguir que 'l poble construhís una rectoria nova. ¡Si haguessin vist com hi treballava tothom de franch, especialment los dias de festa! Journals d' homes y de carros sense costarli un céntim. ¡Tira peixet! Y de mes á mes una subscripció, que hi hagué infelís que ab l' afany de donarli dos ó tres duros s' aconsolava de passar una setmana sense pa. Quan l' edifici estava per acabar, deya 'l rector:—Me sembla que no l' estrenaré....—Y en efecte, de la nit al demati reb lo nomenament de beneficiat de una ciutat de la costa, y 'l dia de Sant Joan desapareix del poble com si fugís, com si l' empaytessin, sense despedirse de ningú. ¿Cóm se comprén aquesta falta de cortesia ab los vehins de una població que tantas atencions li havian guardat?—Després s' ha sapigut que com un recort del Catllar se 'n ha endut una noya de 16 anys (aixó sí, en calitat de majordona) qu' es sens dupte la mes maca de la població, deixant á la majordona que tenia y que ja havia sigut criada de casa seva y hasta l' havia vist neixe, completament abandonada. Tots aquest fets han causat en lo Catllar una impressió tristíssima. ¡Quánt cert es aquell adagi castellá que diu: «Quien da pan á perro ageno se queda sin pan ni perro!»

LO DE CUBA

Partes van y partes venen...
Que si ha estat, que si no ha estat...
No sabem lo qu' es mentida
ni sabem lo qu' es vritat.

—Quan hi arribi don Arseni, ¡ja veuren com aquells camps quedarán en quatre dias completament escobrats! Tan bon punt ell salti en terra, cop aquí, trompada allá...
¡Ab quin brillo 'ls farà corre per manigues y barranchs! ¡A y estrella de cinch puntas! Busca un bon amagatall, perque á jutjar per los senyas ¡qué poch rato brillarás!—
Partes van y partes venen; don Arseni ja ha arribat ara sí que desseguida sabré tota la vritat.

—¿Diu que ha demanat més tropas?
Ab las qu' ell se 'n va emportar, ¿no va dir que ja 'n tenia per tot lo que feya al cas?
—Las demana ab lo propósit d' acabá aquell daltabaix, avants de que allí comensi la temporada d' ayguats. D' aquest modo, fent lo gasto tot d' un cop, se surt del pas més depressa, y s' estalvian molts diners y molta sanch.—
Partes van y partes venen, las tropas ja s' hi han enviat... Los cálculs de don Arseni ¿serán? ¿no serán vritat?—

—Tots los esforços del jefe se concretan á evitar que 'ls insurrectes s' escapin de la provincia Oriental. Mentres no s' propagui al Centro hont avuy tot está en pan, la flama separatista fácilmente s' apagará. Máximo Gomez flaqueja. Maceo está acorralat...
—Una bona clatellada y 'ls tenim á can Piñera!—
Partes van y partes venen ¿Lo Centro s' ha sublevat? Los uns diuen qu' es mentida, altres diuen qu' es vritat.

—¡Més tropas! Per Puerto-Principe no fa gayre hau vist passar

dugas ó tres partidetas, que convé disoldre aviat. Ab aquestos nous reforços hi haurá allí medis sobrats per castigá als insurrectes d' una manera exemplar. Se diu que en Máximo Gomez es al centro dias há; pero 's diuen tantas cosas, que no se 'n pot fer cabal.
Partes van y partes venen... Aixó de 'n Gomez ¿qué ha estat? No hi ha manera d' entendre si es mentida ó si es vritat.

—Després de recorre l' isla y de ferse ben capás de tot' ella, don Arseni ha tirat cálculs y plans. Sols ab que 'l govern li envihi uns 25 mil soldats té cor d' acabar la guerra potser dintre d' aquest any.
—¿Potser no més? ¿A horas d' ara surtim ab aquest cantar?
—Es que alló diu que 's presenta un xich mes negre que avants.—
Partes van y partes venen... ¡Bon nap 'n havém arrencat! No sabem lo qu' es mentida, ni sabem lo qu' es vritat...

—Pel camí de Manzanillo á Bayamo, s' ha trabat una batalla sangrenta entre forasas desiguals. Més de set mil insurrectes; espanyols, un milé escás, un general mort al siti...
¡Molta gloria... y molta sanch! Se parla d' una sorpresa, d' un moviment esguerrat...
¡Se parla de tantas cosas, que un ja ni sab qué pensar...—
Partes van y partes venen... ¿Qué ha passat? ¿Qué no ha passat? ¿No 'ns podrian fer la gracia d' explicarnos la vritat?—

C. Gumá.

LA CORDA SENSIBLE

Andalucía hi ha, una pila de mestres d' estudi que van pels carrers demanant caritat?

—M' es igual: no m' hi fixo.—
Diguinli que s' ha enfonzat una fábrica, que ha descarrilet un tren, que ha explotat una mina, que s' ha calat foch á un poble de mil casas... Lo mateix que si li diguessin Ilucia.
—¡Bueno! ¡qué hi farém!—
En tot es lo mateix: ni l' hivern li fa fret, ni l' istiu li fa calor, ni las catástrofes de l' humanitat l' afectan en lo més mínim. Tot ho paga ab la mateixa moneda:
—¡Tant se me 'n dóna!—
—¿Es que don Albert es un home de pedra marbre ó de pasta de suro?

No senyors: tota persona, per don Albert que sigui, té la seva corda sensible. Tot consisteix en sapiguerli trobar. Precisament la d' ell se troba d' una manera facilíssima. Es com l' instint musical de la cigala: en tocantlo en lo lloch delicat, vibra, canta immediatament.

¿Quina es la corda sensible de don Albert? ¿L' amor? ¿la mania dels sellos? ¿l' afició als bons talls? Res d' aixó. Es la guerra de Cuba. Ja 'm sembla qu' estich veyent al lector, serenant la cara y reconciliantse atropelladament ab don Albert.

—¡Un home que té per única corda sensible la guerra de Cuba! ¡Un home que no 's commou sino al roqué de l' idea patriótica! ¡Visca don Albert!
Per mi que visca tan com vulga: al fi y al cap no soch butxi, ni metje, ni cayner: vull dir que sobre la mort y la vida de las personas no hi tinch la menor potestat.

Don Albert no 's recorda, no pensa, no s' ocupa de res més que de la insurrecció cubana.

—¿Se lleva?
—¡Ramona! ¡Pórtam lo diari desseguida!
En Pi y Margall que digui lo que li dongui la gana; en Salmerón que 's reventi; en Cánovas que 's mori: lo de Cuba ¡lo de Cuba! ¿Quinas noticias hi ha avuy?
Surt de casa després de dinar y s' arriba al café.—¿Lo diari de la tarde?

—¿Dicen de Bulgaria que...?—¡Fora!
—¿Se asegura que en Bélgica...?—¡Fora!
—¿El sultan de...?—¡Fora!
¡Cuba! ¡Cuba! ¡Aixó es lo que li interessa! ¿No hi ha cap parte de l' Habana?

—¡Allí haurian de veure 'ls seus ulls com s' il·luminan, y llen-san raigs de foch, recorren las confosas líneas del diari baix l' impressió nerviosa que fa vibrar la seva corda sensible!
—Sorteo de métricos militares para...—¡No es aixó!

«La casa Thomson se ha comprometido á...»—Tampoch.
«Está preparado el envío de la quina que el general pidió con objeto de...»—¡Avall!
«Créese que de un momento á otro acontecerá algo que im-prima un nuevo aspecto á la campanya de Cuba...» ¡Ah!
«¡Aixó! Aquí hi ha 'l pot de la confitura, lo manantial copióis que alimenta las sevas sensacions...»
Que la guerra s' acabi; que la guerra continúhi; que hi haji un fet que cambihi repentinament lo curs de las cosas... No vol res més que aixó.
Aquest dia l' haurian pogut veure y estudiar detingudament y d' un modo cómodo.

Acababa d' arribar lo primer parte de l' acció de Bayamo. La relació del diari era tan concisa com aterradora. Los espanyols rodejats per un núvol de filibusteros; una emboscada en tota regla, d' aquelles en que un soldat digne, per no deixarhi l' honor, hi deixa la pell.

Las baixas que 'l parte enumerava eran terribles. Un general, varios tinentes coronels, capitáns, una pila d' infelissos individuos de tropa...

Don Albert tenia 'l diari á la má, y 's tornava groch, los seus llavis s' agitavan tremolosos, los ulls li espurnejavan... ¡Quin desastre!... ¡Quina desgracia més tremenda!

Los fondos públichs havian baixat dos, ¡dos! ¡¡idos enters!!!... Perque—m' havia olvidat de dirho—don Albert juga á la bolsa.

A MARCH.

N pensament sublime de 'n Cánovas:

Parlant de la mort del general Santocildes, va dir:

«—Las balas lo mismo matan á un soldado que al más encumbrado jefe que le lleva al combate.»

¡Re Cristina, quin talentás!

Ara comprench que D. Anton passi per l' home mes sabi de la restauració!...

En Carlets ha condecorat al Marqués de Serraulo ab lo *Toison d' or*.

Pero no 's pensin que per dispensarli semblant obsequi haja tingut de fer lo mes mínim sacrifici. No li ha donat mes que la credencial; que per lo que toca á la joya 'l mateix Serraulo se l' haurá de comprar, si es que vol lluhirla.

En Carlets de *Toison d' or* no 'n gasta. Y la proba es que anys enrera un seu oncle va regalarnhi un, y va faltarnhi temps per portarlo á treure tacas á una caixa de préstamos de Milán.

A Sostresgudo (Burgos) un mossen s' ha aixecat de un tiro la tapa del cervell.

Es alló que ells diuen:—Aqueixa falta de creencias porta perdut al mon.

Item mes:

En un poble de Navarra un en-otanat va matar á un seu colega, probant una escopeta.
¡Un trabucaire menos!

Un anti-martinez-campista, deya:

—A mi, francament, no m' espanta lo de *Bayamo*, o que si m' assusta es lo de *Volvamo*.

En casi todas las iglesias d' Espanya, per disposició dels bisbes y arquebisbes, s' están resant oracions especials, al objecte de obtenir la protecció divina en lo sentit de que s' acabi prompte la insurrecció cubana.

¿Tan poderosa es la influencia del clero? Si aixís sigués—com los ensotanats pretenen—valdria la pena de fer una proba decisiva.

No enviar á Cuba cap mes soldat, tornar á Espanya als que anteriorment hi anaren, y deixar als cape-l·lans que acabin aquell bullit ab las sévas oracions.

Posadas aixís las cosas, suposém que resulta que las oracions del clero no fan cap efecte. En aquest cas hi ha dos camins á seguir.

Primer: suprimir de una plumada 'l pressupost de culto y c'ero, en atenció á que no es just pagar lo que no s' aprofita.

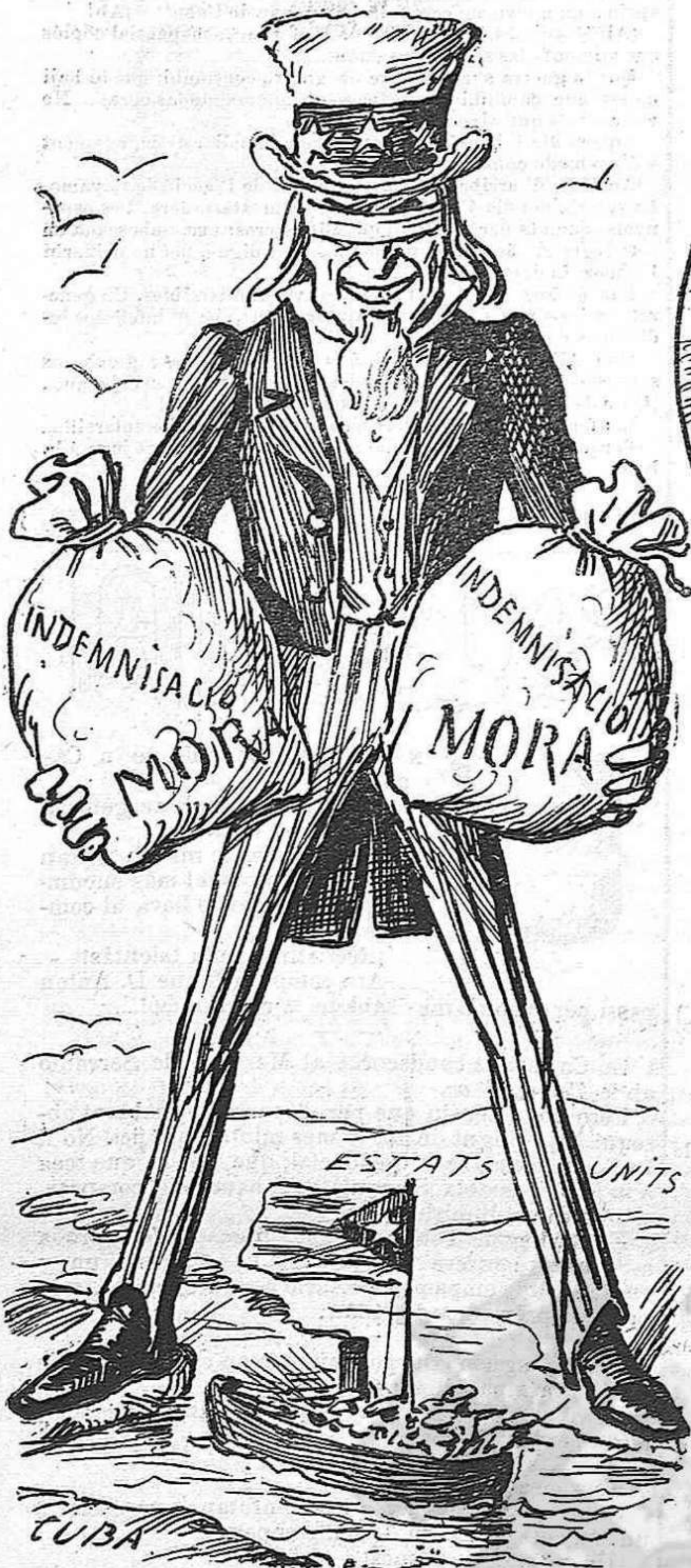
Y segon: dat que tots los ensotanats, al veures sense la moma, esperternagarian, trayent foch pels caixals, podria aprofitarse la rabia que passarian, enviantlos á Cuba, ab la condició precisa de que se 'ls tornaria á pagá 'l sou en quant haguessin exterminat als insurrectes.

Seria molt bonich veure 'ls batallons negres, manats per bisbes y canonjes, y portant per cantineras las sevas respectivas majordonas.

Lema dels exércits místichs: «A Dios rogando, y con el Mauser, tirando.»

DELICIAS ESPANYOLAS

Un cop cobri la ganancia
tindrà una gran vigilancia!

¿S'atrevirán á dir los miembros de la milicia de Cristo, qu'ells no serveixen per aquesta classe de bullits?

Fora inútil y ningú 'ls creuria. ¿Per qué no han de fer per la patria un cop, lo que tantas vegades han fet per Carlos seté?

Humorada trista.

De l'Islla de Cuba 'n solen dir la *Perla de las Antillas*.

Es indubtable que la campanya que hi estém sostenint, duri lo que duri y costi lo que costi, al últim será favorable á las armas espanyolas.

Pero... ¿y després?

Tal com van las cosas y tenint molt en compte que las corrents mercantils de aquella islla se dirigiran als Estats Units ab preferencia á la Peninsula ¿no podrá succehir que las tendencias comerciales acabin per anular las ventatjas de la guerra? ¿De qué ha de servirnos en aquest cas la *Perla de las Antillas*?

¿Qui sab si Espanya no veu lo porvenir porque té una perla als ulls!

Mortlo general *Santo-cildes*, s'assegura que 'lmando que aquest desempenyava, será concedit al coronel *San-doval*.

De las missas de campanya de Melilla hem passat, per lo que respecta á Cuba, al *Santorat*.

Pero Espanya es una mica incrédula; y no estará

Veyentnos en un tribull,
lo riffeny torna á obri 'l ull.

satisfeta fins que veji que aquests sants comensan á fer algun miracle.

L'última aventura guerrera del general Martínez Campos lo qu'és á n' en Cánovas sembla que li ha fet molta mala espina.

—Certas valentías—diuen que va dir—las pot fer un cadet; mes no un general en jefe. Y ab la cara descolorida que mostrava al parlar aixís, semblava que pensés:

—No val ell el susto que m'ha donat.

Quan D. Arseni s'enterí del modo de pensar de don Antón, es molt probable que arronsi las espatillas ab despreci, exclamant:

—A últims del any 74, quan lo de Sagunto, també va dir que havia fet una botaratada. Aquest sabi es aixís: quan se li treuen las castanyas del foch, remuga; pero de calent en calent las pela y á cremadent se las menja.

Per haverse posat á jugar ab una manguera de rega 'l jardí, un xicot se va empapar d'aygua y va costiparse.

Y es fama que 'l seu mestre, que 'l tracta ab molt carinyo, li digué:

—Ja las veus fill meu, las conseqüencias de las travessuras. Per lo tant ja ho sabs: ¡cuidado ab la manguera!

SOLUCIONS

L'INSERTAT EN LO ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Am-pa-ro.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Marit.—Martí.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Lo ret de la Sila.*
- 4.ª ROMBO.—

G A T
G O R R A
C A R M E L O
T R E N A
A L A
O

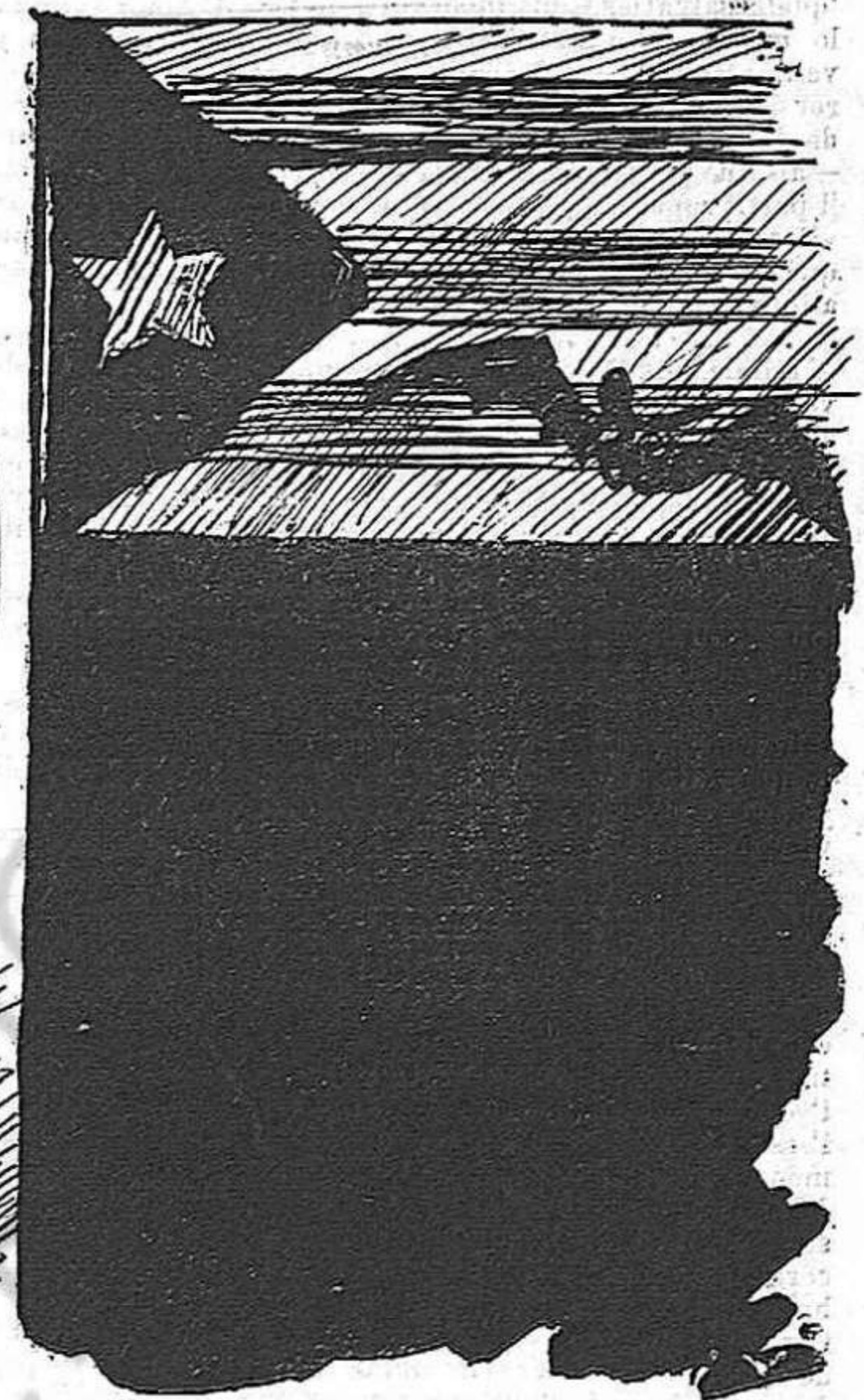
- 5.ª GEOGLÍFICH.—*Entre promesos los grans amors.*

Han endevinat todas las solucions los ciutadans Perot lo Lladre, M. de las Marfugas, Pep de las Pamplinas y E. V. B.: n'han endevinadas 4, J. Erbar y Un Capa-ritxo; 3, Emigrant pobre; 2, J. M. T. de Reus y M. Sandiumenge y Sandilluns; y 1 no més J. B. de T., Un Marsellés y B. del Papiol.

ENDAVINALLAS

XARADA

Sens pensar vareig donar
un cop al girat-dos prima
de la noya de la Quima

Tant si plou com si fa sol
Cuba de color de dol.

que 's posá prompte á cridar.

Sortí sa mare cremada
per lo que havia succehit
y la gent ab lo burgit
mol rato va estar parada.

—¡Tot!...—cridava ab ull encés—
no tens criansa:—¡Talós!...
Pero com no tinch tres-dos
vaig marxar sense dir res.

JOANET CORAL.

TRENCA-CLOSCAS

EDUART POMELLI

CASSÀ.

Formar ab aquestas lletres lo titol de un poble catalá.
UN CASSAT.

GEOGLÍFICH

::

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

GALAN PER TOT.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadáns Fluviá, Ll. Viola, N. Muescas, Un Tarragoní, A. Suñer Capons, Joanet Coral, D. S. (Vilafranca), J. Cabré, Veu de Llor, J. Redondo, Antonet de Mañans, J. Ullés, E. Llavayol, J. Massaguer Rocavert, R. Pujol, T. Fells del Vendrell, Tonet Brufau, y A. Armengol y C.—Lo que 'ns envian aquesta semana no fa per casa.

Ciudadáns J. Erbar, Muzárcab, Morell (Cantor de Catalunya), Pepet Adaball, Pere Carreras, Nicodemus, Un Mico filós, P. M. de C., Tomás Basombas y Sicuterat.—Insertarém alguna cosa de lo que 'ns envian.

Ciudadá J. Planas: Verdaderament, es una mica massa casulana.—J. Starams: Vá bé.—J. Sala Marigó: La primera 'ns agrada mes que 'l'altra.—F. Galí y Diaz (Santi Spiritus.) Enterats y conformes.—R. S. (Lleisá): Las cartas han de venir firmadas y la firma ha de responder de la noticia.—R. Alonso: La composició está molt bé: queda acceptada.—F. Grané y Juliá: No 'ns agrada prou.—P. Pons (Figueras) Las noticias las posém de franch; pero la que 'ns envia no pot anar.—L' Escaler: Gracias per l'envio.—Japet de l' Orga: Idem per la seva composició.—E. B.: Enterats; y no 'n dihm res, per haverse'n ocupat ja la premsa local.—Antonet del Corral: Aprofitarém las dugas cuitas, que 'ns agradan mes que las llargas.—J. S. Mas de los Vallis: No va prou bé.—M. Parellada: Ens atenim á lo que varem dirli: tenim bona memoria, y no creyém necessari haver de donar mes explicacions.—Un Esperit: Es flúix.—A. Rafi: No fá 'l pés.—M. Campañá: Ho tindré present.—Joan Petit: L' article resulta molt larch, massa mastegat. Ab mes concició y relléu guanyaria.—Quimet de las coplas: Está bé: gracias.—Salvador Bonavia: Es incorrecte.—Enrich Riera: Lo seu treball es enginyós; pero fassi 'l favor de dirnos: ¿l' haverlo enviat en probas de imprenta indica que projecta publicarlo en algún altre periódich? Desitjaríam saberho avants de comprometre'ns á ferho nosaltres.

LOPEZ, Editor.—Rambla del Centro, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—BARCELONA